

Bulányi György tíz évvel ezelőtti írása...

2009-ből 2010-re váltó KARÁCSONY

Mennyből az angyal...

2. Az Atya, aki nagyon szereti minden gyermekét, a Fiú, aki azt akarja, hogy társainkat úgy szeres-sük, mint sajátmagunkat – Őt pedig mindnyájan nagyon tudjuk szeretni, a Lélek pedig, aki karikában összeölel minket, mint mindnyájunkat közel 90 éve a Ferenc téren egy tanító néni – ez az egészen érted vagytok Egyisten legyen most is mindnyájunkkal...
3. *Kyrie Eleison, ó Istenünk örvendezni és háladalt zengedezni jöttünk most! Kriszta Eleison, Kyrie...*
4. *Glória szálljon a mennybe fenn, jöjjön a földre a béke...*
5. *Könyörgés*
6. *Stille Nacht, Heilige Nacht...*
7. *Csordapásztorok...*
8. *Alleluja... Ó gyönyörű szép, Titokzatos éj...*
9. *Tisztíts most meg engem nagyon, Istenem, hogy méltó lehessen felolvasni karácsonyi örömhíredet.*
10. *Lukács: 2. 1-20: Azokban a napokban Augustus császár elrendelte, hogy írják össze a földkerekség...*
11. *Testvéreim, kifordulok az ősi cívis városa rendházkapuján a már decembervégi, tehát hatvan év előtti tiszta sötétben a Varga utcán. Megyek azaz hogy csak botorkálok. A sarkon meg jobb felé térek, sietős lépésekkel haladok előre a Szentannán, és átvágok a széles úton. Megkeresem a **Kandia utcát**. Majd az ötvenes és hatvanas években, amikor szabadulásról álmodom, mindig ezt a kicsiny házat keresem, a Bokor első otthonát. Gaizler Gyuszinak s Madarász Jutkának vették a szülők, akik nagyon féltették tőlem Gyuszit, akit harmadéves Ludovikásként avattak hadnaggyá és ki sem ért a Donhoz... egy átkarolással került hadifogságba. Rákosi apánk megígérte, hogy karácsonyra hazajönnek a foglyok. Gyuszi még itthon sem volt, de szülei már 45 szeptemberében beírták őt az orvostudományi karra, évfolyamtársa lett Szabó Mártinak. 49 karácsonyán, amikor botorkálok a Varga utcából a Kandia felé, Gyuszi már negyedéves... Mért botorkálok? A BOKOR első közös karácsonyestjére megyek. Írtam rá valami nagyon szépet. Karácsonyra csak nagyon szépet szabad. Ez tellett akkor tőlem:*

NARRÁTOR: A Szűz méhében fogam és fiút szül. A neve Emmánuel lesz, azaz velünk az Isten. Izaiás szavát: "Az Úr elküldött engem örömhírt vinni a szegényeknek, a szelídeknek, az elnyomottaknak" - ez az Emmánuel magára értelmezi a názáreti zsinagógában. És elkezdődik ez a szegényekhez küldetés már a betlehemi éjszakában. El, mert az angyali sereg a pásztorokat küldi el elsősül hozzá. Jeruzsálem előkelőit, a királyt, a papi fejedelmeket, az ároni papságot, az előkelőket, a lágyruhásokat, a gazdagokat nem értesíti. Inkább a pásztorokat. Ezek voltak közel hozzá. Emmánuel közéjük ment megszületni. Az ő világukba. Az alkalmi istállóul használt barlangba. Oda jött el az ég Királya.

KÉRDEZŐK: Megkérdezzük Téged, betlehemi Kisdéd, miért a szegényekhez jöttél? Miért a szegényeknek akarod hirdetni az örömhírt? Azt, hogy megnyílt a végtelen és eltörőd a halált? Miért istállóba mentél megszületni? Miért ez a kínos és kellemetlen egyoldalúság? Átvitethetted volna magadat az egyik főpap meleg házába. Mosolyogsz reánk Te, emberré lett Isten? De félek ettől a szalmáról jött emberi mosolytól. Miért találsz rendjén valónak, ami semmiképpen sincs rendjén?

Felelj nekünk! Ki akarsz fosztani bennünket? Tönkre akarsz tenni bennünket? Szalmára akarsz minket is fektetni? Miért akarsz szegénnyé tenni bennünket? Miért jöttél ide istállóba? Miért jászolban fekszel? Miért állati meleggel melegszel? Miért falusi ács az apád? S ha már nem tudom miféle furcsa ízlésből így csináltad mindezt, legalább kiakaszthatnál egy táblát. Valahogy ilyenformán: Karácsonyi öröm! Megtekintés vételkényszer nélkül! Jó, jó! Kilehet jönni, meg lehet úszni vételkényszer nélkül is. De rámosolyogsz az emberre, letérdelteted, s utána már hiába is akarnék menekülni. A karácsonyi öröm ott bent marad az istállóban, és nem tudok többé nélküle élni. Miért szólsz az angyalok által, hogy Te adod szívembe a békességet? Miért szól mosolygásod felém? Hogy Te, emberré lett Isten értesz engem a szívem mélyéig, engem, aki - ha rám nézel - már tudom is, hogy ember vagyok, akinek Istené kell lennie! Miért nézel úgy rám, hogy belém kell vágódnia a megvilágosodásnak, hogy Te, Istenem, aki ember is vagy, Te tudod megmutatni nekem, - aki ember vagyok, de az Isten életébe vagyok meghíva, - az utat. Te, szalmán fekvő Kisdéd, miért delejezed belém, hogy betlehemi nyomorúságod az én utam? Hogy Te vagy az Út? Miért nézel úgy reám, hogy ne legyen többé nélküled életem, csak vergődésem? Miért akarod elhitetni, Te istállóba szorult Koldus-Jézus, hogy csak a Te utadon van Élet? Miért ez a lenyűgöző, letérdeltető, kegyetlen és feltétel nélküli mosoly? Nézd, Te betlehemi Kisdéd: felöltöztetünk bársonyba, puhába. Eltitkoljuk alacsony, kínos és kellemetlen származásod. Ragyogni fogsz, mint a bíborban születettek. Átviszünk Jeruzsálembe, vagy Párizs legelőkelőbb negyedébe, palotába, fényesbe és, nagyba. Ringó, mennyezetes, csipkés, pelyhes bölcsőbe, kandalló melegéhez. Selymek, és brokátok fognak suhogni körülötted. Rózsaligetek illata fog áradni a körülötted forgók ruháiból. Mosolyogj hát, s mondjad, hogy tegyük! Szólj, Jézus, hozzánk! Mondd, miért akarsz kifosztani? Miért jöttél közénk lehetetlen példájú életeddél? Miért üresítetted így ki magadat? Te, akinek a minden a birtoka, miért vetted fel az ember, a szolga alakját, miért vállaltad egyáltalán az embersors nyomorúságát? S azt is töretlenül végig. Miért? Miért? - Értsd meg, hogy Te teheted, amit akarsz, semmi közünk hozzá. Isten vagy, nem tudunk beleszólni a dolgaiddba. De értsd meg, hátunkon is csattan az ostor! Lenyűgözől és hívsz magad után, Te istállóban, jászolban fekvő Kisdéd!

JÉZUS: Békesség! Békesség a jóakarátú embereknek! Hallom az angyalok énekét, és meglássul lázasan dobogó szívem verése. Meglássul és elcsendesül. El, olyannyira, hogy kezdem hallani a Kisdéd szavát, kezdem megérteni mosolyát. Ezt mondja: Értem, amit mondasz. Látom, miért ver lassan a szíved. De nem tudod, mit beszélsz. Nem, mert ha tudnád, nem mondanád. Szegény szerencsétlenem, hát nem érzed, hogy magad ellen beszélsz? Miért lett fájó és szorongó a szíved, miközben elsírtad butuska szíved sok ostobaságát. Figyelj csak rám, megérted majd: nincs más mód a boldogságodra, csak ha kifosztalak. Nem érted? Figyelj csak! Magad is tudod, nincsen semmi sem nélkülem, csak én tudlak gazdaggá tenni. Csak én tehetem, hogy legyen valamid. Mi neked a bársony, és mi neked a puha? Ha lesz bársonyod, és lesz ruhád, annál gyötrőbb lesz a vágyad a még puhábbra, a még bársonyosabbra. Mi neked a csillogó város? Hiszen ha odakerülsz, nem érdekel már, csak a legcsillogóbb, melyet féltékeny kézzel rejt el előtted a Holnap, a Jövő vagy a Soha. Mi neked a palota? Mikor fogsz eljutni meg nem nyírbált gyermekálmaidnak kacsalábon forgó üveg-üzüst-gyémántkastélyába? Mi neked a kandalló melege, amikor nem tudja felmelegíteni a szívedet, melyet a magamérol, a hűvös éjszakában is izzóan meleg szívemről mintáztam? Mi neked a gazdagság, hiszen egyre nyomorultabb, egyre kietlenebb és egyre szegényebb leszel tőle?! Kéjekbe kell fojtanod magad, mámorba kell mártanod gyötrő ürességed, csak hogy felejtssd koldus szegénységed! Mit akarsz a bősséggel? Hiszen megcsömörlesz tőle! Le kell fékezned vágyaid, kevesebbre kell szorítanod magad csak, hogy meg ne öljön a vágyad. Fáradt-öregem kell biztatgatnod magad: "Csak a szerénynek nem hoz vágya kint." Emlékszel a meséből a királyra, aki hiába vett magára száz kabátot, hiába fűttette ájulásig a kandallókat? Fázott szegény, fázott nagyon. Miért akarsz te is a vágyaknak ilyen szerencsétlen királya lenni? Miért akarsz a nyomorúság koldusújtjára jutni kabáttal és palotával, bársonnyal és kandallóval?

Mert téged nem boldogíthat más, csak én. Csak én, a Szeretet Istene, a hatalmas, a gazdag, a mindent bíró. Én, aki a Végtelen vagyok. S aki mégis odahagytam a végtelen Isten alakját, s eljöttem közétek a véges, az ember alakjában. Én, a gazdag, aki mégis kiüresítette magát, hogy csak ez az istálló jusson cserébe a mennyéért. Én, az Úr, a hatalmas, aki szolga lettem. Elemek, és hideg kiszolgáltatottja, és rászorulója az állat melegének., én, akinek semmi sem hiányzik, mert minden az enyém. Érted már, hogy miért vagyok számodra én az egyetlen lehetőség? Miért csak erre nyílik számodra út a boldogság felé? Meg tudod-e látni, hogy csak erre nyílik számodra méltó, vágyad kielégítő perspektíva? Ha bársonyban jársz, és palotában hálsz, mit csinálsz a vágyaddal? S most már talán érted egészen, hogy miért jöttem így? Ilyen szegényen, ilyen kifosztottan. Lásd, számomra semmi sincsen, amit magamévá kellene tennem, hiszen minden az enyém. Ez az én boldogságom, az isteni boldogság. S téged úgy teremtettelek meg a magam mintájára, testvéremnek a Szentháromságban, hogy neked is csak ez lehessen a boldogságod. Azért nem tettem ki a táblát, hogy vételkényszer nél-

kül. A boldogságod, azaz léted legfőbb belső mozgatóereje kényszerít, hogy belenézz a szemembe. S azért nézek úgy reád, hogy jönnöd kell utánam barlangba és istállóba, föld határáig és keresztfára mindenütt utánam. Ahova hívlak. És közben kifosztalak. Egészen, vagy majdnem egészen. Ha nagyon hű leszel, alighanem egészen kifosztalak, mert csak így lehetsz gazdag. Csak így lehet a tied az, amire vágyol, aminél kevesebb ki nem elégít: a Minden. Látod, ezért jöttem a szegényekhez. Ezért nem a gazdagokhoz, mert míg el nem kezdenek szegények lenni, szép sorjában odaadni mindenüket, amire nincs szükségük a további adáshoz, addig meg nem értenek engem. Ezért nem is megyek hozzájuk, csak hozzátok, akik akartok szegények lenni. Ezért jöttem a barlangba, az istállóba, ezért fekszem jászolban. Miért? Hogy téged boldoggá tegyelek. Mert ez az Isteni boldogság: másokat boldoggá tenni. Ez a tiéd is, s ezt bársonyból, palotából nem, ezt csak ebből a jászolból tudom elmondani neked. Ne félj tehát! Azt hoztam, amit vártál, örömet, boldogságot. Úgy legyen!

NARRÁTOR: 1949-ben a debreceni közösségek karácsonyestjén hangzott el. Éppen 60 éve. 22 évi csipkerózsika álom után megjelent a KARAJ első kötetének nyitó lapján – Régi Írás címmel. Újabb 24 év után a MTA Környezetvédelmi Lexikona I-II. megemlíti róla, hogy megszületett vele a Bokor zöld filozófiája, mely a magyar környezetvédelem első irodalmi jelentkezése. Első gondolatom Aranyra rímelt: Ó, ha még egy olyat énekelni tudnék... Nem lehet olyat! Ma másról kell szólnia, mint akkor! Akkor arról, hogyha el is kell pusztulnunk, pusztuljunk öntudattal. És ma, 60 esztendő után mi a helyzet? A sírt, hol nemzet sülyyed el... Mitől? Nem akar élni. Egy nőre 1,2 gyerekszülés esik. A 21. század végére kihalhat az utolsó magyarul beszélő ember. Végső ok? A szülők, akik biztosítják gyermekeik számára a lefekvés lehetőségét. Megmenthető a nemzet, ha újra érvénybe lépnek a nagylétai szokások, ha megszűnik a segély meg az áfa. A Bokor a 60 év alatt megtanulta, hogy nagyobb boldogság adni, mint kapni. Megtanulta, hogy nem szabad gyilkolni. Legkevesbé saját nemzetünket szabad halálra ítélni. Mért egykézik ilyen körülmények között az egyházi vezetőréteg, amikor magam is szégyellem, hogy nemzetem kipusztítója vagyok? Magam azt hiszem, hogy mindenkinek meg kell fognia a kapanyelet, enélkül nem tudunk kikerülni a nagytőke hatalmából.

Sinka István: Virág-ballada

*Szil-Tarcsán az őszi erdőn hét nagy erős kondás
vacsorázott s velük együtt Eső-Virág András,
aki jött csak valahonnan, maga se tudta, hogy honnan.*

*Oldalt varrott csizmájára port rakott a messze
s mutatta az útja hosszát, s azt, hogy nem kereste:
falevélként, irgalombul hajtja a szél, ha elindul...?*

*...Ült az erős hét kondással, szalonnát sütöttek
s körülöttük láthatatlan harangok ütöttek.
Tudatták, hogy jön az óra s hamarosan koporsóba*

*fektetik Virág Andrást az erdei kondások.
- A csend nyelvén üzentek a puha csobbanások.
Bennük tán a táj riadt fel halált sejtő kis jelekkel.*

*Mikor a szalonna megsült: tölgyfa-csobolyóból
nagyot ittak... nyolc ember egy fadongájú tóból.
Azután meg rádudáltak. Máskor úgyis csak bút láttak.*

*Kivált Eső Virág András, kinek fél kenyere
se volt soha... s mint a pusztá, pusztá a tenyere.
Abba borult ő csak, hogyha pihenni a vágy elfogta.*

*Volt neki egy citerája: akár annyi ezüst –
pedig barnára fogta már az idő meg a füst.
Oldalán a csillag, a hold, s rá volt faragva a mennybolt.*

*S volt egy aranyszín tolla is... Mérhetetlenségből
szállt az a toll... úgy szedte fel füttyölve a rétről.*

Fütyölt bizony, mert nem tudta: attól nem lesz többé nyugta.

Citerával, a szép tollal lett aztán elveszett.

*- Megnőtt benne minden dal és minden emlékezet.
S szegény... egyre hordta őket, mint az ég a nagy esőket...*

*Mondom: a hét nagy kondással ültek a fák alatt
inn Szil-Tarcsán és dudáltak, és az idő haladt.
Virág ekkor elővette tollát s a húrokra tette.*

*A húrokon egy hős ország támadt fel dalolva,
- a hét kondás hallgatta csak egymásra hajolva.
S összesúgtak, hogy megölik: leszúrnák, vagy agyonlövik.*

*Hát mért játszik sokkal szebben, s más húron a bolond
– Testét majd a disznófertő belepí, vagy a lomb.
Hallgatták a húr pengését s elővette mind a kését.*

*Azután körülvették Andrást, mint herceget álnok,
bosszús, irigy, erdőnyövä, nagyhajú királyok.
S mire odanézett a hold: Eső-Virág András csak – volt.*

*Testét fertőbe vetették, rácsaltak vagy hat kant;
pengették a citeráját, de az széjjelpattant;
oldaláról lehullt a hold, s kétfelé hasadt a mennybolt.*

*A tolla meg elszállott a, el a messzeségbe,
hét nagyhajú gonosz elől mérhetetlenségbe.
Akkor szólott a legvénebb: - átka ne legyen a vérnek!*

*Temessük el Virág Andrást, nőjön mező rajta -
s ha tavasz jön: nagy nyáját a pásztor ide hajtja.
Bizony mondom: jövődre tej lesz és méz őbelőle.*

*Amikor hát jött a hajnal: a hét gonosz kondás
kikereste a sár alól, s így lett Virág András
televényföldje a fának, s ágya száz új ibolyának*

